Årsrapport 2008

Fylkesmannen i Møre og Romsdal

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet Side 3
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringar Side 4
Kapittel 3 - Resultatområder Side 9
Kongehuset Side 9
Miljøverndepartementet Side 9
Landbruks- og matdepartementet Side 13
Kunnskapsdepartementet Side 16
Barne- og likestillingsdepartementet Side 24
Justis- og politidepartementet Side 27
Kommunal- og regionaldepartementet Side 31
Arbeids- og inkluderingsdepartementet Side 34
Helse- og omsorgsdepartementet Side 36
Statens Helsetilsyn Side 43
Samferdselsdepartementet Side 46
Utenriksdepartementet Side 46
Kultur- og kirkedepartementet Side 46
Fornyings- og administrasjonsdepartementet Side 47

Embete:

Denne årsrapporten er ei tilbakemelding til Fornyings- og administrasjonsdepartementet på tildelingsbrevet for 2008 og embetsoppdraga frå dei ulike departement og direktorat.

Fordi vi framleis er i Einskapsfylkeforsøket, leverer vi to rapportar frå Møre og Romsdal. All ressursrapportering har vi samla i rapporten til Møre og Romsdal fylke. Då administrasjonssjefen er fylkeskommunal tilsett, har vi ikkje lagt inn ressursar i den stillinga, jf pkt 1.2.2.

Fylkesmannen er framleis uroleg for kraftsituasjonen i Møre og Romsdal. På lengre sikt er det nødvendig å få til auka kraftproduksjon lokalt, men kravet til oppgradering og styrking av nettkapasiteten er og nødvendig. Ny 420kV-linje Fardal-Giskemo er det viktigaste beredskapstiltaket for å hindre utfall og samanbrot i kraftforsyninga og må kome snarast.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har gjennomført 1 statsborgarseremoni med 31% oppmøte og vi er av dei fylka med høgst deltakingsprosent. Dersom vi skulle gjennomført 2seremoniar i 2008 ville ikke bevilgninga vere stor nok. I 2007 brukte vi 10.000 av eigne midlar for å gjennomføre 2 seremoniar. Vi har mellom anna derfor vedteke å arrangere ein seremoni i 2009.

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket – generelt

1.2 Rapportering på ressursbruk

På bakgrunn av forsøket med einskapsfylke i Møre og Romsdal der de ansatte er knytta til fylkesdirektørens styringslinje er ressursrapporteringa tatt med i rapporten frå Møre og Romsdal fylke.

1.2.1 Embetet som helhet

Departement	FMMR		Sum	
	1510	**Fagdep.**	**1510**	**Fagdep.**
Administrasjon	0		0	0
Embetsledelse	90		90	0
Sum:	90	0	90	0

1.2.2 Det administrative området

Område	FMMR		Sum	
	1510	**Fagdep.**	**1510**	**Fagdep.**
Embetsledelse (FM og ass. FM)	90		90	0
Administrativ ledelse (adm sjef el. tilsvarende)	0		0	0
Arkiv	0		0	0
Regnskap og lønn	0		0	0
Personal	0		0	0
IKT	0		0	0
Informasjon	0		0	0
Ekspedisjon/forværelse	0		0	0
Statens hus (vaktmester, kantinge, sentralbord, renhold mm)			0	0
Landsdekkende oppgaver på administrativt område			0	0
Sum:	90	0	90	0

1.3 Andre forhold

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringar

2.1 Generelle samordningsoppgåver. Fornying av offentleg sektor

Samordning av statlige styringssigmal er i 2008 gjort på fleire ulike måtar. Den daglege donten med telefonhenvendelser er kanskje den viktigaste. Vi driv utstrakt råd og rettleiing på telefon. Vi har besøkt fleire kommunar der vi har drevet folkevalgtopplæring. Dette er i tillegg til orientering om saksbehandlingsreglar også orientering om tilhøvet mellom statleg styring og det kommunale sjølvstyre. Statlege styringssignal på sentrale område blir formidla i desse møtene.

Samordning av statleg tilsyn med kommunane skjer i nært samarbeid med fylkesmennene i Sør- og Nord Trøndelag. Dette er viktig fordi fleire av dei eksterne tilsynsetatane er regionalisert. Det er sett i gang arbeid med mellom anna og utarbeide ein felles tilsynskalender som alle tilsynsetatane i fylket skal nytte for sine planlagte tilsyn. Fylkesmannen har etablert eit tilsynsforum i Møre og Romsdal der både Arbeidstilsynet og Mattilsynet, og fylkesmannen sine tilsyn er med. Dette har skapt eit godt grunnlag for det vidare arbeidet med samordning.

2.2 Velferd, helse og personleg tenesteyting

- Helse- og sosialavdelinga i Møre og Romsdal fylke utfører særs mange av dei oppgåvene som gjeld punkt 2.2 . Det er oppdrag frå fleire departement, direktorat og frå statens helsetilsyn. Avdelinga ivaretek og oppgåvene som helsetilsynet i fylket. Det er tilsynsoppgåver, handsaming av klagesaker og utviklingsoppgåver. Vi prøver å sjå dette i samanheng- der kunnskap vi får når vi gjev råd og vegleiing til kommunar og enkeltpersonar blir brukte når vi skal planlegge tilsyn. På same vis nyttast kunnskap frå tilsynsoppgåvene og klagesaker når vi skal vegleie kommunane i å forbetre tenestene deira. Ved tilsyn identifiserast område med svikt i enkelte kommunar. Det er sannsynleg at situasjonen er ganske lik i dei fleste kommunar. For å nå flest mogleg ønsker vi å spreie erfaringane fra desse tilsyna. Mellom anna skriv vi samlerapportar og arrangerar erfaringskonferanser. Pleie- og omsorgstilsynet vart i 2006-2008 gjennomført i 10 kommunar. Etter initiativ fra ein av kommunane planleggast det ein erfaringskonferanse i mars 2009.
- I alle tenestene innafor helse og sosialområdet er det eit kontinuerleg behov for opplæring for å sikre kvaliteten på tenestene. Det er stor gjennomtrekk i ein del stillingar, mange nytilsatte og nyutdanna treng opplæring. Det er endringar i organisasjonsstruktur, der ansvar for oppgåver overførast til deler av organisasjonen og ansatte som ikkje tidligare har erfaring i det aktuelle lovverket. Å utvikle kunnskap om eige og andres ansvarsområder, og ikkje minst samhandlingen mellom desse er ein føresetnad for at brukaren skal få gode tenester.
- Dokumentasjon grunnleggande for at brukarane skal få dei tenestene dei har krav på. Sjølv om vi veit det finns mykje samarbeid med brukarane, finns dette ofte ikkje igjen i den skriftlege dokumentasjon. Verksemda har ofte ikkje overordna krav til korleis dette bør vere. For tenester der det fattast einskildvedtak ser vi stadig at det er for dårleg opplysning av ei sak og for dårlig grunngjeving for vedtaket. Dette vil igjen svekke brukaren sin rettssikkerheit.
- 2008 var siste året i den 10-årige opptrappingsplanen for psykisk helse. Betydelege midlar er tilført kommunane som øyremerka tilskot- i 2008 fikk kommunane i Møre og Romsdal tilsaman 187 millionar kroner. Evaluering av denne har vist at det framleis er områder som bør styrkast. Dette gjeld m.a for barn og pårørande av psykisk sjuke, barn og unge i risikosonen og personar med psykisk lidelse og rusproblem. Det er ein utfordring for kommunane å oppretthalde og bygge vidare på det tenestetilbodet som er bygd opp i denne perioden, og sjå dette i samanheng med andre tenester og handlingsplanar, slik som NAV, omsorgsplan 2015 og opptrappingsplanen for rusfeltet. Helsetilsynet i fylket har gjennom regionalt samarbeid i helseregionene gjennomført første del av det 2-årige landsomfattande tilsynet med spesialisthelsetnester til vaksne med psykiske lidingar.
- Omsorgsplan 2015 er i Møre og Romsdal prosjektorganisert med leiargruppa i Møre og Romsdal fylke og ein representant for KS som styringsgruppe. Dette sikrar deltaking frå alle avdelingar med oppgåver tilgrensande omsorgsplan 2015- tannhelsetenesta, utdanningsavdelinga med driftsansvar for dei vidaregåande skulane, kulturavdelinga med folkehelseseksjonen som m.a arbeidar med God Helse- partnarskap for folkehelse- , areal og miljøavdeinga med kommunaplanarbeid, regional- og næringsavdeling med kontakt opp mot høgskulane osb. Omsorgsplan 2015 går vidare med satsing på investeringstilskot for boliger med heildøgns pleie- og omsorg, demensplanen, kompetanse og ressursar. Kommunane melder at det er ei utfordring å rekruttere nok fagutdanna personale. Det er framleis eit stort antall medarbeidarar m.a. i omsorgen for dei psykisk utviklingshemma som ikkje fyller kvalifikasjonskrava. Omsorgstilboda må utviklast med tanke på dette for å dekke noværande og komande behov. Høgskulane i fylket har i 2008 starta opp ny runde med desentralisert vernepleier utdanning. Det er en nasjonal satsing at det frå 2009 skal settast i gang fagkuletilbod for ansatte i helse- og omsorgstenestene som har vidaregåande utdanning. Møre og Romsdal har pr. utgangen av 2008 ikkje fagskuletilbod innafor helse- og sosialtenestene, og det vil bli prioritert arbeid med å få oppretta fleire fagskuletilbod. 6 kommunar i fylket er med i Helse- i- plan prosjektet, to av dei med hovudfokus på omsorgsplanlegging.
- Omsorgskonferansen 2008 var særs vellukka. Det var stor oppslutnad. Fleire psykisk utviklingshemma deltok i planlegging, møteleiing og heldt innlegg, i tillegg var det fleire som deltok på sjølve konferansen.
- Møre og Romsdal fylke var medarrangør for den store nasjonale folkehelsekonferansen i Molde i september, ein erfaringskonferanse om det lokale folkehelsearbeidet dei siste åra. Konferansen samla over 350 deltakarar!

2.3 Oppvekst, barnehagar, utdanning og likestilling

Tilsyn/klage på skole og barnehageområdet

Tilsyn

Opplæring

I løpet av dei siste tre åra har vi hatt tilsyn med alle dei 36 kommunane i fylket der temaet har vore skuleeigar sitt forsvarlege system utfrå tilpassa opplæring og spesialundervisning. I 2008 valde vi ut nokre skuleeigarar utfrå risikoanalyse og gjennomførte tilsyn med dei resterande for å få eit overblikk over stoda på området for heile fylket. Vi er i ferd med å oppsummere informasjonen vi har fått på tilsyna for å sjå om vi kan sjå samanhengar mellom organisering i kommunane og grad av styring, kompetanse i PPT og resultata i tilsynet i form av avvik.

Vi har gjennomført 10 kommuneretta tilsyn i 2008 utanom dei nasjonale tilsyna på opplæring, jf. opplæringslova §§ 13-10, 5-1 og 1-3, og 5 kommuneretta tilsyn på barnehageområdet. I tillegg har vi 3 tilsyn med private skular. Vi har også hatt nokre hendelsesbaserte tilsyn på §9a Elevens skulemiljø. Desse sakene har gjerne starta som klagesaker eller bekymringsmeldingar. Vi har brukt svært mykje tid til rettleiing/rådgivning og sakene har løyst seg slik at vi ikkje har skreve tilsynsrapport på desse forholda.

Vi har som nemnt valt ut tema og tilsynsobjekt utfrå risikovurdering i dei fleste tilsyna. Utgangspunktet har vore kostra-tal, gsi- tal, klagesaker spesialundervisning, Elevundersøkinga, nasjonale prøver og eksamen i grunnskulen, oppslag i media og kontakt frå foreldre. I løpet av 2008 har vi styrka vår kompetanse på statistikk og analysearbeid og ser store gevinstar i det i tilsyns- og rådgivningsarbeidet vårt overfor skuleeigarane.

Vi har brukt ein del tid på å oppsummere eit tilsyn som vi gjennomførte i slutten av 2007 på rett til grunnskuleopplæring for vaksne etter §4A-2 i opplæringslova.

I tillegg gjennomførte vi tilsyn med kommunar om gruppestorleik, med innsendt rapport pr 1. april 08.

Vi har også deltatt i eit prosjekt som Fylkesmannen i Sør-Trøndelag initierte og der Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Møre og Romsdal vart invitert med. Det var fleire samlingar og det gjekk på samordning av statlege etatar som driv kommuneretta tilsyn. Her var i tillegg til ulike avdelingar hos fylkesmannnen også deltaking frå Arbeidstilsynet og Mattilsynet. Dette har resultert i at vi har etablert kontakt og samarbeid med Arbeidstilsynet i forhold til tilsyn etter §9a om Elevens fysiske og psykososiale miljø.

Vi ser også i år at ein del kommunar slit med manglande skulefagleg kompetanse og særleg forvaltningskompetansen som gjer at kvalitetssikringsarbeidet på oppvekst og opplæringssektoren er etter vår vurdering ikkje god nok. Derfor bruker vi mykje tid på å støtte kommunane i kvalitetssikringsarbeidet gjennom telefonkontakt og møte. I tillegg har vi kalla inn den enkelte skuleeigar til særskilte møte der konkrete klage- og tilsynssaker har vore tema.

I tillegg registrerer vi at media tar opp mange saker som vi kanskje burde ha følgd opp betre. Men på grunn av kapasiteten på kontoret har vi ikkje sett oss å stand til å følgje opp dette meir. Vi vil understreke at ein del av arbeidstida til dei tilsette går med til reise i samband med tilsynsbesøk i og med at vi har eit langstrakt fylket med 36 kommunar. Vi prøver å effektivisere ressursbruken på tilsyna med t.d. å slå saman før- og opningsmøte, gjennomføre tilsyn i to kommunar på etterfølgjande dagar osv. Vi har auka ressursbruken til tilsynsverksemda på kontoret i 2008 - likevel ser vi at vi burde ha enda meir ressursar til tilsyn og til å følgje opp skuleeigarane meir med rådgivning og rettleiing.

Barnehagar

Fylkesmannen fører tilsyn med at kommunen utfører dei oppgåvene kommunen som barnehagestyresmakt er pålagt etter barnehagelova. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har i tilsynet i 2008 valt å sette fokus på kommunane sitt tilsyn med barnehagane. Dette inneber kommunen sitt tilsyn med både kommunale og ikkje-kommunale barnehagar i kommunen. Det er viktig at kommunen opptrer likt overfor barnehagane og at det vert stilt dei same krava til dei ulike barnehageeigarane.
Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med fem kommunar i 2008 og systemrevisjonsmetoden er nytta for alle dei

fem tilsyna. Når det gjeld funn, viser vi til oversynet lenger bak.

Klage
Vi vil særleg omtale klage på spesialundervisning og kap 9A om elevens skulemiljø i denne samanhengen. For å sikre kvaliteten på den saksbehandlinga som vedkjem spesialundervisning og kap. 5 i opplæringslova, har vi i tillegg til departementet sin "Veileder", utarbeidd eit årleg "Informasjonsskriv" til kommunane/skoleeigar og PPT. I dette skrivet har vi med bakgrunn i vår klagebehandling påpeika og synleggjort dei prosedyrar og prosessar som skal sikre ei god og sikker saksbehandling. – Både "Veileder" og "Informasjonsskriv" har kvar for seg og samla vore gjennomgått og drøfta ved dei fleste "møteplassar" som vi har for skoleeigar/kommunar og PPT i fylket.

Kap. 5 i opplæringslova har også vore tema for det nasjonale tilsynet dei siste åra, slik som tilsynstema også er for 2008. Dette gir oss eit godt innsyn i kvaliteten på dei dokumenta som dannar grunnlaget for enkeltvedtak om spesialundervisning. I våre tidlegare årsrapportar har vi omtalt kvaliteten og variasjonen på desse dokumenta som svært stor, frå skole til skole og mellom kommunar.

Ved våre tilsyn har vi stendig påpeika følgjande måtar for skoleeigar/kommune å kvalitetssikre prosessen og dokumentasjonen på som vedkjem kap. 5. i opplæringslova:
- at skoleeigar/kommunen som del av si delegering av vedtaket til skolen/rektor, ser til at det er naudsynt juridisk/fagleg kompetanse på skolenivå (rektor) for å kunne gjennomføre eit enkeltvedtak.
- at ein definerer PPT sine primæroppgåver, jf. opplæringslova § 5-6, som kvalitetssikring av den dokumentasjonen som dannar grunnlaget for eit enkeltvedtak etter opplæringslova kap. 5.

På same måten som for vedtak om spesialundervisning, har vi ein del faglege og juridiske utfordringar som vedkj opplæringslova § 9A – om "Eleven sitt skolemiljø". Av dei 10 klagesakene som kom inn til oss, avgjorde vi 4 sa saker vart sendt attende for ny behandling og nytt vedtak. – Kap. 9A i opplæringslova vart gjort gjeldande april 20 Som grunnlag for å forstå og gjennomføre prosedyrar, samhandling, kommunikasjon og vedtak, så fekk vi like ett 2003 ein eigen "Veileder" til opplæringslova kap. 9A. Denne "Veileder" er framleis ikkje godt nok implementert kommunane sin kunnskap for behandling av slike saker.

I vårt vidare arbeid med kap. 9A, vil vi vektlegge kommunen sin kjennskap til den metoden, arbeidsmåtar og prosedyrar som "Veileder" omfattar. Etter vår vurdering er "Veileder" ein lett og oversiktleg skriftleggjering av den saksgang og prosedyrar som må gjennomførast ved tiltak etter opplæringslova § 9A.

Både for opplæringslova kap. 5 og kap. 9A brukar vi svært mykje tid til rettleiing av kommunar, PPT og foreldra. Mykje tid går også med til å rettleie om ny saksgang/prosedyrar ved dei sakene vi sender attende til skoleeigar/kommunen. – Vi ser fram til at det vert gjennomført nasjonalt tilsyn med opplæringslova kap. 9A-3, om "Det psykososiale miljøet", for å sette ekstra fokus på temaet og det vil kanskje vere eit steg på vegen for å "tvinge" skoleeigar/kommunen inn på ei meir forsvarleg behandling av "Elevane sitt skolemiljø".

Når det gjeld klage på standspunktkarakterar, viser vi til omtale seinare i rapporten.

2.4 Arealdisponering og byggjesaker

I uttalen til dei kommunale arealplanane vert det formidla stalege styringssignal i tråd med regjeringa si satsing. Arbeidet sikrar at arealplanane både innhaldsmessig og i høve saksbehandlinga ligg innafor krava i plan- og bygningslova.Vi har i 2008 delteke i dei 4 plannettverka som er etablert i fylket. Dette sikrar at dei statlege målsettingane blir prioritert.

Arbeidet i kystsonenettverka har i stor grad gått ut på å finne ut korleis ein differansiert strandsoneforvaltning kan skje. Det er kamp om det attraktive strandsonearala i alle kommunar, og i vårt fylke er presset på areala nokså likelig fordelt. Det er derfor vanskelig å peike på kommunar med meir eller mindre press på strandsona.

250 klagesaker etter plan- og bygningslova i 2008 sikrar at dei nasjonale måla i bygningspolitikken blir ivaretatt. Mange små kommunar i fylket gjer at råd og rettleiinga om statlege styringssignal, saksbehandlingsreglane og elles generelle juridiske spørsmål er vektlagt

Tilsaman behandla vi ca. 1131 innkomne plan- og dispensasjonssaker (ekspedisjonar) etter PBL i 2008. Dette er omtrent det same som i fjor. Det spesielle er at det har vore ein kraftig auke i tal reguleringssaker (opp ca. 18%) og ein tilsvarande reduksjon i tal dispensasjonssaker (ned ca. 15%). Dette er første gong vi har hatt meir plansaker enn dispensasjonssaker!

Av dei 488 dispensasjonssakene gjeld om lag 30% strandsona. Klagebehandling hos fylkesmannen (kommunal- og beredskapsavd.) er ikkje medrekna.
Ettersom plansakene er meir ressurskrevande enn dispensasjonssakene må vi konstatere at arbeidsmengda det sist året har vore relativt stor. Foreløpige tal frå NIBR om PBL-saksmengd i fylka indikerer også at Møre og Romsdal har toppa statistikken siste par åra.

Sterk auke i motsegner

Møre og Romsdal fylke og Fylkesmannen fremma motsegner til 107 planar (95 reguleringsplanar og 12 kommune(del)planar) mot 64 i fjor. Til ein plan kan det vere fremma fleire enkeltmotsegner ut frå ulike fagområde, slik at vi nok talar om rundt 140 enkelt- motsegner. I 12 av planane var det fremma motsegner ut frå omsyn til beredskap/samfunnstryggleik (fylkesmannen). Mange motsegner knytta til fagområda støy, fornminne og til dels beredskap m.v. er av meir "teknisk" karakter, og ca. halvparten av motsegnene omfattar slike forhold, dvs. manglande utgreiing/kartlegging i forhold til regelverket, gjerne særlov. Ca. 17 motsegner omfatta strandsona, og 11 galt landbruk. Nyare tids kulturminne 6, Barn-unge 7, og Fylkesdelplan senterstruktur/RPB 3.

På plansida må vi nok konstatere at vi totalt sett hadde ei viss innskjerping i 2008, ikkje minst på beredskap og landbruk.

5 saker er sendt departementet i 2008. Fylket/fylkesmannen var part i 3 av sakene, 2 planar galt vegkontoret. Sist fylket sende over sak som part var i 2004. Dette er uvanleg lite i forhold til aktiviteten.

Mekling
Meklingsaktiviteten er om lag som tidlegare. Semje i ca. halvparten av sakene.

Nedgang i tal klager fremma av fylket
Fylket fremma i 2008 tilsaman 8 klager på kommunale dispensasjonsvedtak, mot 23 i fjor. Den kraftige nedgangen kan delvis sjåast i samanheng med nedgangen i dispensasjonssaker, men andelen som blir påklaga har likevel falle kraftig. Av klagene galt 4 strandsona (mot 13 i fjor) – dei øvrige galt kulturminne og landbruk. Deler av nedgangen på disp.saker kan kanskje sjåast på bakgrunn av dei relativt mange klagene vi fremma i fjor – noko som har forflytta noko av konfliktene over på reguleringsnivået. Ein god del kommuneplanrevisjonar i foregåande år kan også ha medverka. Alt i alt er det ei positiv utvikling at tal dispensasjonane går ned.

2.5 Landbruksbasert næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

2.6 Samfunnstryggleik og beredskap

Natt til onsdag 26.03.2008 kollapsa deler av fjellveggen bak bustadblokka i Fjelltunvegen 31 i Ålesund. Om lag 1400 m3 fjell glei ut og trefte bygningen med stor kraft. Dei nederste etasjane rasa heilt eller delvis saman, og heile bygningen vart skuva fleire meter utover.

Det var 20 personar i bygningen denne natta. Fem av desse omkom, truleg momentant. Ingen andre vart alvorleg skadd.

Allereie få minutt etter skredet vart det registrert gasslukt på ulykkesstaden, og det vart tidleg klart at det i bakken framfor bygningen var ein propantank, og at det i bygningen var distribusjonsanlegg for gass. Risikoen for at gasstanken eller gass som hadde leke ut skulle eksplodere gjorde redningsaksjonen endå meir utfordrande. I løpet

av føremiddagen 26.03.2008 vart eit stort område evakuert. Til saman vart nesten 500 personar evakuerte. Mange kunne flytte heim måndag 31.03.2008, og dei fleste var komne heim onsdag 02.04.2008, ei veke etter ulykka. Nokre av naboane kunne ikkje flytte heim før i september, fem månader etter ulykka.

Den første veka etter skredet pågjekk ein kompleks og utfordrande redningsaksjon. Brann i bygningen, risiko for gasseksplosjon, risiko for fleire skred frå fjellveggen, risiko for ytterlegare bygningskollaps og nødvendige omsyn til innsatsmannskapa sin tryggleik gjorde arbeidet vanskeleg og tidkrevjande. Gjennom media vart ulykka i Fjelltunvegen følgt av ein heil nasjon.

Ulykka prega fylkesmannen sitt arbeid med samfunnstryggleik og beredskap resten av året. Under krisehandteringa hadde vi tett dialog med Politiet og Ålesund kommune, og i samarbeid med desse arrangerte vi ein erfaringskonferanse over to dagar i september. Fylkesmann Ottar Befring leia også utvalet som Kommunal- og regionaldepartementet og Justis- og politidepartementet sette ned for å gjennomgå ulykka. I tillegg til Befring var avdelingsdirektør Marit Heggstad medlem av utvalet og fylkesberedskapssjef Ketil Matvik Foldal var sekretær.

Både førsteinntrykka under krisehandteringa, evalueringskonferansen og utvalsarbeidet har fortalt oss at skredulykka i Fjelltunvegen vart handtert på ein god måte. Beredskapen fungerte. Ålesund kommune sin innsats for å ta vare på dei som på ulike måtar vart råka framstår som eit føredøme. God samhandling prega heile aksjonen, og var den viktigaste grunnen til at krisehandteringa framstår som god. Samhandlinga bygde på Politiet si gode og tydelege aksjonsleiing og lokale aktørar sin vilje og initiativ til å samarbeide og til trekkje inn ekstern fagekspertise der eigne kapasitetar ikkje var nok.

Ulykka i Fjellutnvegen fortlade også at arbeidet med førebyggande samfunnstryggleik er viktig. Både regelverk, praksis og styresmaktene si oppfølging av arealplanlegging og utbygging må innrettast slik at risiko vert avdekt så tidleg som råd.

Også i 2008 har arbeidet med fjellskred- og flodbølgjerisiko kravd stor innsats frå embetet. Planlegginga og gjennomføringa av Øving TYR-08 var ei naturleg eskalering og vidareføring av Øving SKRED året før. Frå fylkesmannen sin synsvinkel er det særleg tilfredsstillande å konstatere at nær 50 etatar og kommunar gjennom øvinga dokumenterte vilje og evne til å handtere dette scenariet på ein god og samordna måte. Politidirektoratet sin evalueringsrapport etter øvinga blir viktig i året som kjem. Rapporten gir god dokumentasjon om dei delene av beredskapen som fungerer og om moment det må arbeidast vidare med. Å legge til rette for vidare framdrift og god samordning av flodbølgjeberedskapen blir ei prioritert oppgåve i for fylkesmannen også i 2009.

Det er samstundes klart at ein operativ beredskap åleine ikkje løyser alle utfordringane som kommunar, statsetatar, næringsliv og privatpersonar er stilt overfor. Fylkesmannen har i 2008 fremja motsegn mot fleire plansaker, og vi har gått imot fleire dispensasjonssaker i fareområdet for flodbølgjer. I 2008 vart også dei første plansakene som er omfatta av desse problemstillingane oversende til Miljøverndepartementet for endeleg avgjerd. Dette, saman med at Regjeringa har iverksett arbeid med å endre det aktuelle regelverket, gir oss håp om at det i løpet av inneverande år kan kome ei tenleg avklaring på arealbrukssituasjonen langs Storfjorden – og for så vidt også for andre område som er utsett for fjellskredgenererte flodbølgjer.

Vi er glade for at NVE har fått overordna ansvar for staten si handtering av skredrisiko, og for at vi heilt frå begynnelsen har funne gode former for samarbeid. Arbeidet med fylkesROS-fjellskred har fortalt oss at det finst fleire høgrisikoobjekt enn Åkneset og Heggurdaksla i Tafjorden. Fjellet "Mannen" i Romsdalen er truleg det neste objektet som bør underleggast overvaking og beredskap, og i den samanhengen er det svært gledeleg at NVE har teke på seg å leie det forprosjektet som i løpet av første halvår 2009 skal utgreie dette spørsmålet.

Vi er framleis urolege for kraftforsyningssituasjonen i fylket, og det er uheldig at konsesjonshandsaminga av den planlagde 420 kV-linja frå Sogn til Sunnmøre trekkjer i langdrag. Etter vår vurdering er snarleg utbygging av denne linja det viktigaste tiltaket for å førebygge både samanbrot som følgje av ekstreme påkjenningar og forsyningsproblem i tørrår. Den nye linja representerer eit stort naturinngrep, men dette må vegast opp mot at linja gir meir effektiv fordeling av tilgjengeleg kraft, og behovet for nye utbyggingar (med dei konsekvensane det medfører) vert redusert. Det er også viktig at utbygginga vert gjennomført på ein slik måte at mest mogleg eksisterande nett (med lågare spenning) kan sanerast.

Arbeidet med ulykka i Fjelltunvegen og det omfattande arbeidet med fjellskred- og flodbølgjerberedskap har gjort at andre oppgåver har blitt nedprioritert. Vi har heller ikkje i 2008 hatt kapasitet til å prioritere arbeid med sektorovergripande fylkesROS. Vi står likevel trygt på dei prioriteringane vi har gjort. Sjølv om alvorlege ulykker er kostbar lærdom, er det likevel gledeleg å sjå at erfaringane både frå Bourbon Dolphin-ulykka i 2007 og skredulykka i Fjelltunvegen er med på å heve kvaliteten på den lokale kriseberedskapen. Både Sunndal kommune

(langvarig vegstenging), Stranda kommune (skred, evakuering, vegstenging) og Herøy kommune (brannulykke med fire omkomne ungdomar) fekk i løpet av 2008 vist at dei kommunale beredskapsorganisasjonane er handlekraftige, dyktige og nødvendige.

For nærare omtale av andre beredskapsoppgåver viser vi til rapportens del 3.

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

Resultatområde 00.1 Kongelige besøk

Møre og Romsdal hadde 4 besøk frå Kongehuset i 2008:

- HM Dronning Sonja - sørgegudsteneste Volsdalen kyrkje, Ålesund 29.3.2008
- HKH Kronprins Haakon - opning av Ivar Aasen-tunet i Ørsta og Norsk Dokumentarfilmfestival, Volda 30.4.2008
- HKH Kronprins Haakon - befaring Haugjegla fyr, Smøla 28.5.2008
- HM Kong Harald - vigsling av biskopi Ingeborg S Midttømme, Molde 21.9.2008.

Resultatområde 00.2 Tildeling av ordener og medaljer

I Møre og Romsdal er det delt ut 2 St. Olavs orden, 4 Kongens fortjenstmedaljar i gull og 3 i sølv dette året.

Ressursrapportering

På bakgrunn av forsøket med einskapsfylke i Møre og Romsdal der de ansatte er knytta til fylkesdirektørens styringslinje er ressursrapporteringa tatt med i rapporten frå Møre og Romsdal fylke.

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

Fylkesvise verneplaner.

Verneplan Smøla er fulgt opp i forhold til MD's saksforbedrdning. Arbeidet med Forvaltningsplanen ikke igangsatt da vernevedtaket først kom medio jan. 2009.

Verneplan Hekkende sjøfugl er fulgt opp i forhold til MD's saksforberedning.

Høring av endringer m.h.t. taretråling ikke gjennomført da saken ikke framlagt av ansvarlig forvaltningsorgan.

Vern av Statsskog er sluttført og vernevedtak ble gjort i 2008.

Forvaltningsplanen for Verdensarvområdet ,"Vest-Norske fjordlandskap - Delområde Nord" er ferdigstilt, trykket og publisert. Det er gjennomført møter lokalt for implementering av forvaltningsplanen.

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurser

De faste oppgaver utført i hht. instruks.

Hjortebestanden har hatt en betydelig økning i fylket, og det er gjennomført ulike forvaltningsrettede tiltak for økt avskyting, da særlig i kommuner/ områder hvor tettheten er særlig stor og problemer som følge av dette har vist seg tydelig. Det ble i 2008 felt omlag11000 dyr, mot ca 9000 dyr året før.

Rovviltforvaltning utført i hht. instruks.

Forvaltning av anadrom laksefisk gjennomført i hht. instruks.

Nye reguleringer i fisket ble godt mottatt blant de ulike interessegrupper. Arbeid med revidering av forskrift for fredning ved uløp av vassdrag igangsatt. Ny fredningsssone etablert for Aureelva i Sykkylven. Bestandene av laks og sjøaure er generelt sett i en negativ utvikling.

Fylket har ledet styringsgruppen for bekjemping av G. *salaris.* På grunn av sein avklaring vedr. tiltaksmidler ble det kun startet forberedende utredning i avklaring av sted for bygging av fiskeoppgangssperre i Driva. Det ble gjennomført et orienteringsmøte for grunneierne på det aktuelle sperrestedet. Fylket deltok med to personer i arbeidet med kjemisk behandling av Steinkjervassdragene.

Forvaltning av trua arter.

Fylket har opprettet samarbeid med Rindal kommune. i hht. handlingsplanen for stor salamander, og lagt kjente lokaliteter inn i Naturbasen.

01.3 Fremmede arter og GMOer

01.4 Friluftsliv

Resultatområde 02 Bevaring av kulturminner

Utført i henhold til oppdraget.

02.3 Kulturmiljø

Resultatområde 03 Rent hav og vann og giftfritt samfunn

03.1 Helhetlig hav- og vannforvaltning

03.2 Overgjødsling og nedslamming

Det er mottatt søknader om unntak fra rensekrav for de tre byene.

Akvakultursøknader behandles fortløpende med noe restanse.

Fire flyplasser har ikke fått ferdigbehandlet utslippssøknad.

03SO11 Har deltatt i landsdekkende kontrollaksjon mot store renseanlegg (Ålesund).

03SO12 Har deltatt i SFTs landsdekkende underssøkelse av kommunenes forvaltning av miljøvernforvaltningen. Arbeidet blir ikke avluttet før i februar/mars 2009.

03SO13 Vi har kontakt med kommunen i arbeidet. Venter også på revidert forskrift.

03SO14 Arbeidet med oppdatering av Forurensning er i rute.

03.3 Oljeforurensning

03.4 Miljøgifter

Arbeidet med opprydding i Ålesund havn ble satt i gang, med pålegg overfor grunneiere m.v. og oppretting av prosjektgruppe. Det gjenstår bedre finansiering av arbeidet, samt midler til en prosjektlederstilling plassert i Ålesund kommune.

Innkomne søknader om mudring og dumping blir behandla fortløpende.

Det har ikkje vore behandla søknader om opprydding av grunnforureining.

03SO16 Vi har deltatt i landsdekkande kontrollaksjon retta mot forbodet mot bruk av PCB-holdige kondensatorar og oppfølging av merka av ruter.

03SO17 Vi har fulgt opp prioriterte skipsverk med pålegg og kartlegging av spreiiing av helse- og miljøgifter. Materialet vil føreligge tidleg i 2009.

03.5 Avfall og gjenvinning

03SO22: Vi har deltatt i ein landsomfattande kontrollaksjon retta mot EE-avfall.

03SO23: Oppdrag om havner ble fulgt opp. Situasjonen i Møre og Romsdal er ikke tilfredsstillende, og vil sikkert bli fulgt opp som en del av ei nasjonal sak i 2009, jf 03SO24.

03SO25: 3 søknader om deponering av avfall er klar for sluttbehandling. Øvrige deponi er eller vil bli nedlagt innen 01.07.2009 of fulgt opp særskilt, jf 03SO26.

03SO28: I samarbeid med Avfallsforum Møre og Romsdal er det gjennomført 3 dagskurs for kommunar og konsulentar i fylket. ca 120 deltakere.

03SO29: Har deltatt i landsomfattande undersøking av kommunane si forvaltning av miljøvernlovgjevnga. 3 kommunar er undersøkt på forsøpling. Blir ferdig i februar/mars 2009.

Resultatområde 04 Et stabilt klima og ren luft

04.1 Klimaendringer

04.4 Lokal luftkvalitet og støy

Bestemmelsen om støy (T-1442) blir fulgt opp ved vår behandling av kommunenes planlegging etter PBL, samt ved informasjon og møter med kommunene og plan-nettverk.

Vi har ikkje hatt kapsitet til å følgje opp regelverket om lokal luftforureining og støy.

Resultatområde 05 Internasjonalt miljøsamarbeid og miljø i nord- og polarområdene

05.1 Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljøsamarbeid og UNEP

05.2 Geografisk rettet miljøsamarbeid, herunder miljøbistand

05.3 Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene

Resultatområde 06 Panlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Ansvar for at nasjonal politikk formidles og ivaretas

Vi behandla 28 klagesaker på reguleringsplan i 2008. Sakebehandlingstida var var i samsvar med enbetsoppdraget innafor 3 månader. Det rapporteres på eget området for klagesakebehandlingen etter plan- og bygningsloven.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Vi meiner at embetsoppdraget er fulgt opp på dette punktet. Vi gjer merksam på at vi har hatt ekstraordinære ressursar innen dette området gjennom organiseringa av Einskapsfylket. Vi har nytta omlag 4 årsverk fra fylkeskommunen i 2008. Frå 01.01.2010 vil desse gå tilbake til fylkeskommunen. FM vil då få store kapasitetsproblem, og treng tilførsle av minimum 2 heile stillingar for kunne håndtere det store talet på plansaker, dvs 1130 stk i fjor.

Oppfølginga av 6.2 er delt mellom Areal- og Miljøvernavdelinga og Kommunal- og beredskapsavdelinga, der sistnemde avdeling tar for seg funksjonen som rettsgarantist.

Det er behandla 29 klager på reguleringsplan innanfor saksbehandlingstida på 3 månader i 2008. Det er svært vareierende kompetanse på dette området i våre kommuner, og det inneber at vi brukar mykje tid og ressursar på

råd og rettleiing. Vi deltek også med råd og rettleing i dei etablerte plannettverka i fylket

06.3 Samordning av statlige interesser

06.4 Kart og geodata

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.2 Kunnskapsoppbygging og miljøinformasjon

07.3 Virkemidler og prosesser

Embetets oppfølging av vannforskriften, samt behandling av utslippssøknader for oppdrett og industri har tatt mer tid enn planlagt for personell som kan gjennomføre tilsyn. Arbeidet med tilsyn har derfor vært mindre enn ønsket i 2008. Dette har spesielt gått ut over egeninisiert tilsyn. Vi har deltatt i tre landsomfattende kontrollaksjoner. Samlet tid til kontroll i 2009 er 1.2 årsverk.

Vi har deltatt i det regionale samordningsarbeidet sammen med andre HMS-etater.

Vi har en tilfredsstillende status når det gjelder bruk og oppdatering av Forurensing. Det gjenstår en gjennomgang av alle tillatelser for å få fastsatt risikoklasse. Dette arbeidet vil skje samtidig som nye kapittel i forurensingsforskriften gjøres gjeldende, forhåpentligvis ved årsskiftet 2009/2010.

Ressursrapportering

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	**Lam**		**Sau**	**Lam**	**2008**	**2007**
FMMR							

Sum	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	

21.2 Skogbruk

21.3 Bygde- og næringsutvikling

21.4 Verdiskapingsprogrammene

Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket

22.2 Tiltak for å redusere forurensninger

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2008 etter søknadsomgang 2007 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Gjengroing	Avrenning til vassdrag	Kulturminneverdier	Tilgjengelighet og friluftsverdier	Verdifulle kulturlandskap	Plantevernmiddel	Avfallsinnsamling	Annet
FMMR								
Sum	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**		

22.4 Økologisk landbruk

22.5 Tre og miljø

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

23.2 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Fylkeslandbruksstyret hadde 8 ordinære møter i 2008, derav eitt av møta blei halde som telefonmøte. Styret behandla då 29 ordinære saker (klagesaker og saker der fylkeslandbruksstyret gjorde vedtak i første instans), der 25 saker var klagesaker. 19 av desse gjaldt klager etter jordlova § 12, medan 4 gjaldt klage på kommunale bu- og drivepliktsvedtak etter odelslova. I tillegg behandla styret mellom anna 3 høyringssaker om nytt lovverk.

Fylkeslandbruksstyret nytta adgangen til omgjering utan klage etter fvl. § 35 tredje ledd ved eitt høve. Fylkeslandbruksstyret nytta då kompetansen til å gjere om på eit kommunalt delingssamtykke etter jordlova § 12. Dette for å hindre at eigedomen blei gjort huslaus.

Det er avgitt eigen rapport til Statens landbruksforvaltning som avkrevd, både i høve praktiseringa etter jord-, konsesjons- og odelslovgivninga og kva gjeld jordfondet.

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2008 - antall

Klagebehandling

Embeter	Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
	Innvilget	**Avslått**	**Innvilget**	**Avslått**	**Innvilget**	**Avslått**
FMMR						
Sum	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Dispensasjonssøknader

Embeter	Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
	Innvilget	**Delvis innvilget**	**Avslått**	**Innvilget**	**Delvis innvilget**	**Avslått**	**Innvilget**	**Delvis innvilget**	**Avslått**
FMMR									
Sum	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**			

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

25.1 Kompetansesenter

25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Resultatområde 26 Jord- og landskapsressurser

26.1 Jordvern og kulturlandskap

26.2 Samfunnsplanlegging

Ressursrapportering

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

31.1 Tilsyn

Vi har gjennomført 10 kommuneretta tilsyn i 2008 utanom dei nasjonale tilsyna på opplæring, jf. opplæringslova 13-10, 5-1 og 1-3, og 5 kommuneretta tilsyn på barnehageområdet. I tillegg har vi 3 tilsyn med private skular. Vi også hatt nokre hendelsesbaserte
tilsyn på §9a Elevens skulemiljø. Sakene har gjerne starta som klagesaker eller bekymringsmeldingar. Vi har brukt svært mykje tid til rettleiing/rådgivning og sakene har løyst seg slik at vi ikkje har skreve tilsynsrapport på desse forholda. Vi har brukt ca. 15 vekesverk på dei hendelsesbaserte tilsyna.

Vi har som nemnt valt ut tema og tilsynsobjekt utfrå risikovurdering i dei fleste tilsyna. Utgangspunktet har vore kostra-tal, gsi- tal, klagesaker spesialundervisning, Elevundersøkinga, nasjonale prøver og eksamen i grunnskulen, oppslag i media og kontakt frå foreldre. I løpet av 2008 har vi styrka vår kompetanse på statistikk og analysearbeid og ser store gevinstar i det i tilsyns- og rådgivningsarbeidet vårt over-
for skuleeigarane.

Vi har brukt ein del tid på å oppsummere eit tilsyn som vi gjennomførte i slutten av 2007 på dei vaksne sin rett til grunnskuleopplæring etter §4A-2 i opplæringslova. Dette gjorde vi for å få ein oversikt over status i fylket på området, og ser at det kan vere aktuelt på grunnlag av dei data som ligg føre, å gå nærmare inn på
nokre kommunar.

I tillegg gjennomførte vi tilsyn med kommunar om gruppestorleik, med innsendt rapport pr 1. april 08.

Vi syneset vi har brukt mykje tid på tilsynsarbeid i 2008. Vi ser nok at vi kunne ha vore brukt enda meir tid på å følgje opp ulike forhold som står i media og gjennomført hendelsesbasert tilsyn. Vi har ikkje hatt meir ressursar til det dette året. Vi vurderer det også slik at vi burde brukt meir tid til rettleiing/rådgivning til skuleeigarane.

Ved sida av andre data, er også informasjon om prøver/eksamen ein del av grunnlagsmaterialet vi bruker
i samband med tilsynsarbeidet.

Tilsynsoversikt utdanningsområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Metode	Kommenter
FMMR	Sandøy kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1 - § 13-10, 2.ledd Forsvarlig system. Sandøy kommune har ikkje eit forsvarleg system for å avdekke, vurdere og følgje opp krava i opplæringslova knytt til tilpassa opplæring og spesialund. 2. § 5-6 PPT. Sandøy kommune sikrar ikkje ei pedagogisk-psykologisk teneste som oppfyller krava i opplæringslova.	0	☐	Systemrevisjon	Tilsynsobjekt er valgt ut frå ei risikovurdering - med særleg fokus på §§ 13-10 og 5-6. Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.

FMMR	Eide kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1. § 5-1. Enkelte av enkeltvedtaka som er fatta av Eide kommune er ikkje i samsvar med krava i opplæringslova når det gjeld organisering og innhald i opplæringa.		☐	Systemrevisjonsmetoden	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Sande kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1. § 5-1. Sande kommune fattar enkeltvedtak om spesialundervisning som ikkje er i samsvar med krava i opplæringslova.		☐	Systemrevisjonsmetoden	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Tingvoll kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	0	0	☐	Systemrevisjonsmetoden	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Midsund kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1. § 13-10.Midsund kommune har ikkje eit forsvarleg system for å avdekke, vurdere og følgje opp om krava i opplæringslova og forskriftene knytt til tilpassa opplæring, herunder spesialundervisning, blir oppfylt. I dette ligg også at kommunen ikkje har den nødvendige avklaringa av roller og ansvar i kommuneadministrasjonen. 2. § 5-1. Enkelte av enkeltvedtaka som er fatta av Midsund kommune er ikkje i samsvar med krava i opplæringslova når det gjeld organisering og innhald i opplæringa. 3. § 5-6. Midsund kommune har ikkje ei pedagogisk-psykologisk teneste som tilfredstillar krava om at kommunen skal ha eiga teneste.	0	☐	Systemrevisjonsmetoden	Tilsynsobjekt er valgt ut frå ei risikovurdering - med særleg fokus på §§ 13-10 og 5-6. Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Rindal kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1. § 5-1. Rindal kommune fattar enkeltvedtak om spesialundervisning som ikkje er i samsvar med krave i opplæringslova og saksbehandlingsreglane i forvaltningslova.	0	☐	Systemrevisjonsmetoden.	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Averøy kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1. § 13-10. Averøy kommune har ikke et forsvarlig system for å avdekke, vurdere og følge opp om krava i opplæringslova og forskriftene knyttet til tilpassa opplæring, herunder spesialundervisning, blir oppfylt. 2. § 5-1. Noen enkeltvedtak om spesialundervisning som Averøy kommune fatter, er ikke i overensstemmelse med krava i opplæringslova og	0	☐	Systemrevisjonsmetoden	Tilsynsobjekt er valgt ut frå ei risikovurdering - med særleg fokus på §§ 13-10 og 5-6. Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet

			saksbehandlingsreglene i forvaltningslova. 3. § 5-6. Averøy kommune sikrer ikke en pedagogisk-psykologisk tjeneste som oppfyller krava i opplæringslova.				for 2008.
FMMR	Aukra kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1. § 13-10. Aukra kommune har ikkje eit system som er tilstrekkeleg for å avdekke, vurdere og følgje opp krav i opplæringslova om elevens rett til tilpassa opplæring og spesialundervisning. 2. § 5-1. Aukra kommune fattar enkeltvedtak om spesialundervisning som ikkje er i samsvar med krava i opplæringslova. 3. § 5-6. Aukra kommune har ikkje pp-teneste som tilfredstillar krava om eit minimum av fast organisering og bemanning.	0		Systemrevisjonsmetoden	Tilsynsobjekt er valgt ut frå ei risikovurdering - med særleg fokus på §§ 13-10 og 5-6. Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Smøla kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	1. § 13-10. Smøla kommune har ikke et forsvarlig system for å avdekke, vurdere og følge opp om kravene i opplæringsloven knyttet til tilpasset opplæring og spesialundervisning, blir oppfylt. 2. § 5-1. Smøla kommune fatter enkeltvedtak om spesialundervisning som ikke er i overenstemmelse med kravene i opplæringsloven og saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven. 3. § 5-6. Smøla kommune sikrer ikke en pedagogisk-psykologisk tjeneste som oppfyller kravene i opplæringsloven.	0		Systemrevisjonsmetoden	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Romsdal ungdomsskole	Om Skoleeigar oppfyller lova sine krav til tilpassa opplæring og spesialundervisning, jf. privatskolelova §§ 3-4, 1. ledd, 3-6, 1. ledd, og om skoleeigar har eit forsvarleg system for å ivareta dette, jf. privatskoleleova § 5-2 3. ledd forsvarlig system	0	0		Systemrevisjonsmetoden	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Brandal friskole	Om Skoleeigar oppfyller lova sine krav til tilpassa opplæring og spesialundervisning, jf. privatskolelova §§ 3-4, 1. ledd, 3-6, 1. ledd, og om skoleeigar har eit forsvarleg system for å ivareta dette, jf. privatskoleleova § 5-2 3. ledd forsvarlig system	1. Privatskolelova § 5-2, 3. ledd. Brandal Friskole har ikkje eit forsvarleg system som er tilstrekkeleg for å avdekke, vurdere og følgje opp krava i privatskolelova knytt til tilpassa opplæring og spesialundervisning			Systemrevisjonsmetoden	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
		Om Skoleeigar oppfyller lova sine krav til tilpassa opplæring og spesialundervisning, jf.	1. § 5-2 3. ledd. Kvalsvik skule har ikkje eit forsvarleg system som er				Tilsynet er gjennomført i samsvar

FMMR	Kvalsvik skule	privatskolelova §§ 3-4, 1. ledd, 3-6, 1. ledd, og om skoleeigar har eit forsvarleg system for å ivareta dette, jf. privatskoleleova § 5-2 3. ledd forsvarlig system	tilstrekkeleg for å avdekke, vurdere og følgje opp krava i privatskolelova knytt til tilpassa opplæring og spesialundervisning		☐	Systemrevisjonsmetoden.	med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Aure kommune	§ 13-10 Forsvarlig system / §1-3 TPO og opp.l. kap. 5 spes.und.	0	0	☐	Systemrevisjonsmetoden	Tilsynet er gjennomført i samsvar med det oppdrag som er gitt fylkesmannen i brev frå Utdanningsdirektoratet for 2008.
FMMR	Møre og Romsdal fylke	Opplæring for barn på bareneverninstitusjoner	1. Fleire elevar som bur i barnevernsinstitusjonar får ikkje den opplæringa dei har rett på i høve til lova. Det gjeld både retten til opplæring, omfanget av og innhaldet i opplæringa. 2. Forhold som gjeld spesial-undervisning blir ofte ikkje handsama etter reglane i opplæringslova og forvaltningslova. Fleire elevar får ikkje opplæring av lærarar som har tilsetting ved skolane. Det blir ikkje sikra at alle elevane får opplæring av lærarar med nødvendig og relevant kompetanse. 3.Fylket har ikkje eit forsvarleg system for å vurdere om krava i opplæringslova og forskriftene blir oppfylte og å følgje opp resultata frå desse vurderingane	1. Som resultat av intervjua har tilsynet funne grunn til omtale at sakshandsamingstida frå tilmelding til det ligg føre sakkunnig vurdering synast å vere for lang for elevar som går i grunnskolar og bur i barnevernsinstitusjonar, jf forvaltningsloven § 11a.	☐	Systemrevisjon	
FMMR	Møre og Romsdal fylke	Gratisprinsippet	Avvik nr. 1 Rauma vidaregåande skule planlegg opplæringa med at elevane ikkje får minste årstimetal. Spjelkavik vidaregåande skule planlegg på ein slik måte at elevane ikkje er sikra minste årstimetal. Møre og Romsdal fylke har ikkje eit forsvarleg system for å sikre minste årstimetal for elevane. Avvik frå opplæringslova §§ 3-2, 3-4, jf §§ 13-3 og 13-10.		☐	Systemrevisjon	Tilsynet vart utført i etterkant av det nasjonale tilsynet om årstimetal som kun var eit papirtilsyn.

31.2 Klagesaksbehandling

Opplæringslova kap. 5: Spesialundervisning:

For dette skoleåret har vi behandla 30 klagesaker. Av dette er det 21 klagesaker som vedkjem grunnskoleelevar, jf. § 5-1, og 9 klagesaker som vedkjem førskolebarn, jf. § 5-7. Dersom ein ser vår klagebehandling over ein periode på 4-5 år, så har talet på slike klagesaker gått ned frå ca. 100 klagesaker 1 2005, og til 30 klagesaker i 2008.

For stordelen av dei klagesakene som kjem inn til fylkesmannen, heftar det manglar. Dette omhandlar kvalitative

manglar ved den dokumentasjonen som er innsendt, og/eller manglar ved dei prosessar og psosedyrer som skal følgjast ved slike enkeltvedtak, jf. saksgang etter forvaltningslova. - Av dei vedlagte dokumenta som skal følgje saka, har vi flest merknader til innhaldet/utforminga av enkeltvedtaket. Slike enkeltvedtak "kommuniserer" dårleg kva opplæring skolen/kommunen forpliktar seg til.

Vi brukar svært mykje tid til rettleiing og oppfølging av slike saker. Særleg gjeld dette saker der vi må innhente ny og annan dokumentasjon, og/eller der saka må utgreiast og gjennomførast på nytt. - Som del av det nasjonale tilsynet, har vi over ein 3-års periode gjennomført tilsyn med samtlege 36 kommunar i fylket, og med tillegg av 11 tilsyn med private skolar. Tilsynstema har vore opplæringslova kap. 5 "Spesialundervisning", jf. opplæringslova §§ 13-10 0g 1-3. - Tilsynet har for ein stor del stadfesta det vår klagebehandling har vist: - at det er enkelte kommunar som ikkje godt nok forstår dei prosessar og prosedyrer som følgjer av eit enkeltvedtak.

Som eit tillegg til "Veileder" frå departementet, har vi kvart år laga eit større "Informasjonsskriv" til kommunar, private skolar og PPT, og der vi synleggjer den saksgang og prosedyrer som følgjer av slike saker, jf. opplæringslova og forvaltningslova. Dette skrivet blir gjennomgått og drøfta ved dei fleste møtepunkt vi har med skolar/kommunar og PPT.

Opplæringslova kap 9A: Eleven sitt skolemiljø:

Klagesaker - kap. 9A i opplæringslova er særleg fokusert på § 9A-3 "Det psykososiale miljøet". 6 klagesaker er avgjort av fylkesmannen. Dette er klagesaker som ofte har enda opp i ein "fastlåst" situasjon mellom foreldre og skolen/ kommunen. Vi har brukt mykje tid til informasjon og rettleiing av skolar/kommunar om korleis behandle slike saker i medhold av opplæringslova kap. 9A, og der metodar og prosesser - slik som omtalt i "Veileder" - har vore retningsgjevande for vårt arbeid.

Skolar/kommunar som behandlar slike saker på ein god og forsvarleg måte, har etablert ei felles forståing og høg kompetanse på området. I tillegg har dei eit gjennomarbeidd handlingsrepertoar, og der det faglege innhaldet i "Veileder" er implementert som del av denne kompetansen. - Gjennomgåande er det og at det er eit kontinuerleg "påtrykk" og fokus på kap. 9A, og då med særleg utgangspunkt i opplæringslova § 9A -4 "Systematisk arbeid for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane".

Vårt arbeid med kap. 9A er fagleg utfordrande og krevjande, samstundes som det krev mykje tid. Arbeidet omhandlar informasjon/rapportering ved dei møteplassane som er mellom fylkesmannen og kommunane. I tillegg er dette tilbakevendande tem i vår samhandling med PPT. - I stordelen av dei sakene som kommunen som enkeltvedtak, er fylkesmannen inne som rettleiar til partane - slik at ein kan finne gode løysingar der god samhandling og kommunikasjon skal utøvast. Rådgjeving i slike saker til foreldra, har vore sterkt aukande etter kvart som kap. 9A er gjort meir kjent. - For slike saker har vi også gjennomført "hendelsesbaserte tilsyn".

Standpunktklager: Talet på klager på standpunktkarakterar har vore nokså stabilt dei siste åra (105), men det har vore auke i talet på klager som blir returnerte til skolen for ny vurdering (49). Dette skuldast i hovudsak at skolane ikkje legg ved god nok dokumentasjon om korleis eleven er vurdert i høve kompetansemåla i LK06. Av dei klagene som vart sendt attende til skolen for ny vurdering, fekk 33 % heva karakteren. Alt i alt vart det 17% av klagarane som fekk heva karakteren.

Skyss-saker:

Talet på klager på skuleskyss er 6 i 2008. Klagene omhandlar farleg skuleveg etter §7-1 i Oppl.l. 2 klagar fekk medhald medan 4 klagar fekk avslag.

		Type klage	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Sum
FMMR	Klage i grunnskolen	Standpunktkarakter	52	53	105
FMMR					
FMMR					
FMMR	Klage i grunnskolen	Opplæringslova § 9A-3: Eleven sitt skolemiljø	3	3	6
FMMR	Klage i grunnskolen	Opplæringslova § 5-1: Spesialundervisning	6	15	21
FMMR	Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder	Opplæringslova § 5-7: Spesialpedagogisk hjelp i førskolealder	6	3	9
FMMR					

FMMR	Klage i grunnskolen	Skyss-saker §7-1 i Oppl.l.	2	4	6

31.3 Grunnskolens informasjonssystem, GSI

31.4 Informasjon og veiledning

31.5 Eksamen og nasjonale prøver

31.7 Tilskuddsforvaltning

31.8 Koordinering av sensur for sentralt gitt eksamen i videregående opplæring

31.9 Forvaltning av private skoler i utlandet

31.10 Pedagogisk-psykologisk tjeneste for elever ved norske private skoler i utlandet

Resultatområde 32 Oppgaver tilknyttet Kunnskapsløftet og annet utviklingsarbeid

32.2 Kompetanseutvikling

32.3 Skoleporten

32.4 Nasjonale strategiplaner, program og utviklingsoppgaver

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning - kap. 230.01

32.6 Utviklingsarbeid – Urfolk og nasjonale minoriteter

32.7 Opplæring innenfor kriminalomsorgen

Resultatområde 38 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

38.1 Tilskuddsforvaltning

38.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen har i 2008 motteke 14 klager etter Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd. To av desse er ferdigbehandla, og klagaren fekk i begge tilfelle medhald. Dei tolv resterande klagene kom inn på hausten. På grunn av stor saksmengde var disse ikkje ferdigbehandla per 31.12.2008.

.

Klagesaksbehandling barnehageloven med forskrifter

		Type klage	Medhold/delvis medhold	Avslag
FMMR	Klage etter barnehageloven med forskrifter	Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tiskudd, § 6	2	0

38.3 Informasjon og veiledning

38.4 Tilsyn

Fylkesmannen har i 2008 gjennomført tilsyn med 5 av dei 36 kommunane i fylket. Tilsynstema har vore kommunen som barnehagemyndigheit. Alle tilsyna har vorte gjennomført med systemrevisjon som metode. Tilsynsrapportane er sendt KD og lagt ut på heimesida til Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Vi har hatt tilsyn på følgjande paragrafar i barnehagelova:

Kommunen som barnehagemyndigheit §8 2. ledd, §16 Tilsyn, §3 Barns rett til medvirkning, §4 Foreldreråd og samarbeidsutval, §12 Samordna opptaksprosess i kommunen, §17 Styrar, §18 Barnehagens øvrige personale, §19 Politiattest, §22 Opplysningsplikt til barnevernstenesta

Generelle erfaringar med tilsynsaktiviteten i 2008:

* det går igjen at kommunane har noko lågt medvit når det gjeld rolleforståing; kommunen som myndigheit og som eigar

* det er mange aktivitetar med element av tilsyn i seg som informasjon, orientering om endringar, drøftingar osv., men i fleire tilfelle vurderer vi denne aktiviteten som ikkje tilstrekkjeleg i forhold til krava om tilsyn i barnehagelova.

I 2008 fekk Nordmørs-kommunane tildelt midlar av Fylkesmannen sine skjønnsmidlar til å gjennomføre eit interkommunalt prosjekt om kommunen sitt tilsyn med barnehagane.

Tilsynsoversikt barnehageområdet

	Tilsynsobjekt	Tema/Myndighetskrav	Avvik/Funn	Frist for lukking av avvik	Pålegg	Merknad	Ressursbruk	Kommentar
FMMR	Molde kommune	Kommunen som barnehagemyndigheit. §8,2.ledd, §16, §3, §4, §7, §19, §22.	Fylkesmannen avdekka eit avvik. "Kommunen fører ikkje tilsyn med verksemder etter barnehagelova slik lova krev."	01.07.2008	☐	Under tilsynet vart det ikkje gjort observasjonar som gjev grunnlag for merknader.	Totalt 6 dagsverk.	Fylkesmannen har motteke tilbakemelding frå kommunen på korleis kommunen planlegg å rette opp avviket. Fylkesmannen har vurdert tiltaka som eigna til å rette opp avviket og gitt kommunen tilbakemelding på det.
FMMR					☐			
FMMR					☐			
FMMR	Ålesund kommune	Kommunen som barnehagemyndigheit. §8,2.ledd, §16, §3, §12, §17, §18, §19, §22.	Fylkesmannen avdekka tre avvik. 1. Ålesund kommune har ikkje sørga for at det finst eit tilstrekkjeleg antal barnehageplassar for barn under opplæringspliktig alder. 2. Kommunen fører ikkje tilsyn med verksemder etter barnehagelova slik lova krev. 3. Kommunen fører ikkje eit fullstendig tilsyn med om den som skal arbeide i eller opphalde seg regelmessig i barnehage i kommunen, legg fram tilfredsstillande politiattest, slik barnehagelova med forskrifter krev.	01.09.2008	☐	Fylkesmannen gjorde to merknader: 1. Ålesund kommune bør forbetre rutinane for gjennomføring av samordna opptak, når det gjeld den delen av opptaket som omhandlar tildeling/avslag på barnehageplass. 2. Ålesund kommune bør vurdere om talet på dispensasjonar og mangel på kvalifisert personale kan føre til at barnehagane ikkje driv i samsvar med lov og regelverkfor barnehagar. Kommunen som barnehagestyresmakt bør vurdere kva tiltak som kan settast inn.	8 dagsverk.	Fylkesmannen har motteke tilbakemelding frå kommunen der det vert gjort greie for korleis kommunen planlegg å rette opp avvika. Kommunen kommenterer også merknadene som er gitt. Fylkesmannen har gitt tilbakemelding om at ein vurderer tiltaka som eigna for å rette opp avvika.
FMMR	Kristiansund kommune	Kommunen som barnehagemyndigheit. §8,2.ledd, §16, §8,1.ledd, §3, §4, §17, §18, §19, §22.	Fylkesmannen avdekka ikkje avvik under tilsynet. Det vart heller ikkje gjort observasjonar som gav grunnlag for merknader.		☐		7 dagsverk totalt.	
FMMR	Volda kommune.	Kommunen som barnehagemyndigheit. §8,2.ledd, §16,jfr.§8, 1.ledd, §3, §12, §17, §18, §19, §22.	Fylkesmannen avdekka ikkje avvik under tilsynet. Det vart heller ikkje gjort observasjonar som gav grunnlag for merknader.		☐		Totalt 4,5 dagsverk.	
								Haram kommune

FMMR	Haram kommune	Kommunen som barnehagemyndigheit. §8,2.ledd, §16, §3, §12, §17, §18, §19, §22.	Fylkesmannen avdekka eit avvik under tilsynet. 1. Kommunen fører ikkje tilsyn med verksemder etter barnehagelova slik lova krev.	01.02.2009		Det vart ikkje gjort observasjonar som gav grunnlag for merknader.	Totalt 5 dagsverk.	har gitt tilbakemelding på korleis dei planlegg å rette opp avviket. Fylkesmannen har førebels ikkje gitt tilbakemelding til kommunen på dette.

Resultatområde 39 Oppgaver tilknyttet Barnehageløftet og annet utvikling

39.1 Utbygging

39.2 Kvalitetsutvikling

39.3 Nasjonale strategiplaner og særskilte satsingsområder

Ressursrapportering

Barne- og likestillingsdepartementet

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven og lov om registrert partnerskap

På grunn av dataproblem i sep/skil systemet er det ikkje mulig å få ut tala for 2008. Det gjeld ”Regionvis oversikt over tala på separasjon” og ”Tal på kven som søkjer om separasjon.”

42.2 Anerkjennelsesloven

42.3 Barneloven

42.5 Veiledning og informasjon

Resultatområde 43 EØS-avtalens finansielle ordninger

Resultatområde 44 Familievern

I 2008 har vi ikkje gjennomført tilsyn med familievernkontora i Møre og Romsdal. I samsvar med nye retninglinjer vil vi gjennomføre tilsyn i 2009.

Resultatområde 45 Barnevern

45.1 Tilsyn med barneverninstitusjoner og oppfølging av og tilsyn med den kommunale barneverntjenesten

1. Utføre pålagte tilsyn med offentlige og private barneverninstitusjoner og private hjem som defineres som institusjoner
2. Føre tilsyn med den kommunale barneverntjeneste. Påse at kommunene utfører de oppgaver de er pålagt etter loven, herunder at de utfører tilsyn med fosterhjem, har oppnevnt tilsynsfører og utarbeidet tiltaksplaner eller omsorgsplaner for barn som er plassert i fosterhjem eller institusjon
3. Fylkesmannen skal følge nøye med i utviklingen av den kommunale barneverntjenesten og påse at kommunene rapporterer om tidsbruken i den enkelte barnevernsak og følge opp de kommuner som bryter tidsfristene herunder også de frister som er satt for forberedelse av saker for fylkes-nemndene. (Jf. Bvl § 7-10)
4. Veilede og informere kommuner om lover og forskrifter
5. Følge opp og bidra til at kommunale tverretatlige planer for forebyggende tiltak i barnevernet og andre tjenester videreutvikles
6. Koordinere og stimulere til lokale tiltak for å styrke oppvekstmiljøet i samarbeid med andre regionale statlige myndigheter
7. Behandle klagesaker og øvrige saker som barnevernloven pålegger fylkesmennene
8. Gjennomføre det landsomfattende tilsyn i 2008 i samarbeid med Helsetilsynet i fylket, jf. utsendt materiell, kurs m.m. fra BLD og Helsetilsynet

Tilsyn med barneverninstitusjoner
Det er 4 statlige og en privat barneverninstitusjon i Møre og Romsdal. Etter forskriften skal det gjennomføres tilsammen minst 16 tilsynsbesøk. Det er gjennomført 17 tilsynsbesøk hvorav 9 var uanmeldte, dvs 112,5 % av pålagte besøk.
I tillegg er det gjennomført systemrevisjon ved alle 5 institusjonene. Tema for revisjonen var beboernes medvirkning i institusjonens daglige gjøremål. Det ble ikke gitt avvik, men tre institusjoner fikk merknader.

Tilsyn med den kommunale barneverntjeneste
De fleste kommunene i fylket følger ikke opp saker hvor barn er plassert utenfor hjemmet i tråd med regelverket.

Fylkesmannen arrangerte kurs for barnevernansatte om oppfølging av barn i fosterhjem i mars 2008. I forbindelse med oppfølging av kommuner som bryter tidsfrister (se neste avsnitt) blir også oppfølging av barn som er plassert tatt opp med kommunen, men dette har ikke vært hovedtema for tilsynsbesøk i 2008.

Oppfølging / tilsyn med kommuner som bryter tidsfrister
Det er gjennomført tilsynsbesøk med råd og veiledning i 8 av fylkets 28 kommuner i forbindelse med fristbrudd. I tillegg har en kommune fått skriftlig reaksjon. Tilsynet gjennomføres som dagsbesøk hvor barnevernansatte informerer om barnevernvirksomheten, fylkesmannen gjennomgår saksmapper og gir råd og veiledning for å unngå fristoversittelser i fremtiden. Kommunens ledelse deltar.

Stimulering til klokale tiltak / samarbeid med regionale statlige myndigheter
I samarbeid med BUFetat i Ålesund og Molde har vi gjennomført Familierådsprosjektet i Møre og Romsdal for å stimulere og styrke familiens rolle i barnevernsaker og utvikle kompetansen til barnevernansatte. Se mer om dette i egen årsrapport om barnevernet.

Klagesaksbehandling
Det er behandlet 37 saker, hvor 7 av dem gjaldt enkeltvedtak etter barnevernloven. Av disse 7 sakene ble 4 vedtak opphevet, 2 avvist og 1 stadfestet. De øvrige 30 sakene omhandlet ulike forhold ved barnevernvirksomheten i kommunene (tilsyn i enkeltsak).

Landsomfattende tilsyn
Det ble gjennomført slikt tilsyn med 6 kommuner i tråd med oppdraget. Det ble gitt avvik for alle 6 kommunene. Se mer om dette i egen rapport (www.helsetilsynet.no).

Det er 4 statlige og en privat barneverninstitusjon i Møre og Romsdal. Etter forskriften skal det gjennomføres tilsammen minst 16 tilsynsbesøk. Det er gjennomført 17 tilsynsbesøk hvorav 9 var uanmeldte, dvs 112,5 % av pålagte besøk.

I tillegg er det gjennomført systemrevisjon ved alle 5 institusjonene. Tema for revisjonen var beboernes medvirkning i institusjonens daglige gjøremål. Det ble ikke gitt avvik, men tre institusjoner fikk merknader.

45.2 Fritak for taushetsplikt

I 2008 mottok vi sju saker om fritak for teieplikt. Dette talet gjeld teieplikt for personar som utfører arbeid/teneste for sosial-, barnevern-, barnehage, helsetenesta og skoleetat.

45.3 Kompetansetiltak/Informasjonsvirksomhet

Følgende tiltak er gjennomført:

- Kurs for barneverntjenesten om oppfølging av fosterhjem, herunder undervisning om regelverket.
- Kurs om interkommunalt samarbeid om barneverntjenester (samarbeid med KS) for kommuneledere, politikere og barnevernledere
- Seminar for barnevernledere om lov, forskrifter, internkontroll, handlingsplaner generelle saksbehandlingsregler og rapportering
- Barne og likestillingsdepartementets regionale konferanse om barn og unge med alvorlige atferdsvansker / utsatt for vold / barn av rusmisbrukere eller alvorlig psykisk syke foreldre

45.4 Biologisk opphav

Det er behandlet 4 saker om biologisk opphav i 2008.

45.5 Eidsvoll omsorgssenter for barn - tilsyn og klagebehandling

45.6 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

Resultatområde 46 Universell utforming

Resultatområde 48 Likestilling

Ressursrapportering

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.1 Stiftelser

51.2 Vergemålsloven

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har merka seg at sakene som kjem inn hit til behandling ofte er juridisk kompliserte. Dette ser ein også av den øvrige kontakta ein har med overformynderia. Fylkesmannen ser behovet for større juridisk kompetanse hos overformynderia.

Fylkesmannen har arrangert eitt todagars kurs for overformynderia i 2008. Det er ikkje utført stadlege tilsyn på grunn av ressurssituasjonen på området.

I 2008 blei det motteke 11 klagesakar mot 14 i 2007. 9 av desse er handsama i 2008 (13 i 2007), normalt innan 2,5 månader. I 2008 blei det motteke 45 rekneskap (inkl. frå tidlegare år) (19 i 2007). Det blei handsama 38 rekneskap (inkl. frå tidlegare år) (19 i 2007). (tilsaman saker: 47 saker handsama)

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMMR	47	0
Sum	**47**	**0**

51.3 Forliksrådene

51.4 Tilsynsråd for fengslene

51.5 Tomtefestelov

51.7 Kommunale politivedtekter

51.8 Hundeloven

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

52.3 Navneloven

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnssikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnssikkerhetsutfordringer

Også i 2008 kravde arbeid med fjellskred- og flodbølgjerisiko kravd stor innsats frå embetet. Risikoen berører mange av fylkesmannen sine roller og myndigheitsområde. Først og fremst rolla som regional samordnar, rådgjevar og pådrivar innanfor samfunnstryggleik og beredskap, men også rolla som regional fagstyresmakt i plan og byggesaker og rolla bindeledd mellom lokal og regional forvaltning.

Planlegginga og gjennomføringa av Øving TYR-08 fungerte som både drivkraft, målsetjing og evalueringsgrunnlag for arbeidet med denne store regionale utfordringa. Gjennom øvinga vart alle berørte kommunar og etatar samla til felles innsats.

Fylkesmannen sitt viktigaste bidrag har vore tilrettelegging for utarbeiding av samordna beredskapsplanar. Dette

omfattar mellom anna distribusjon av risikoinformasjon ved bruk av GIS og etablering og drift av ei nettbasert plattform for planverk og logg.

53.2 Risiko- og sårbarhetsanalyser

I arbeidet med fylkesROS har vi i 2008 prioritert ferdigstilling av fylkesROS-fjellskred. Dette arbeidet omfattar oversiktskartlegging av fjellskredrisiko i dei delene av fylket som ikkje er karlagde gjennom Åknes/Tafjord-prosjektet. Prosjektleiar er tilsett for perioden april 2008 - april 2010.

Som eit direkte resultat av dette arbeidet vart det i desember 2008 bestemt at fjellet Mannen i Romsdalen skal følgjast opp gjennom eit eige delprosjekt. Dette delprosjektet er no i gang, og arbeidet vert leia av NVE. I tillegg deltek NGU, Statens vegvesen, Jernbaneverket, fylket, fylkesmannen og Rauma kommune.

Prioriteringa av fylkesROS-fjellskred gjer at embetet ikkje har hatt kapasitet til å prioritere arbeid med ein sektorovergripande fylkesROS. Arbeidet med fjellskredrisiko blir likevel lagt opp slik at resultatet seinare kan gå inn i ein sektorovergripande ROS-analyse. Dette gjeld m.a. digital registrering av sårbar infrastruktur og storulykkesverksemder.

53.3 Arealplanlegging

Tryggleiksomsyn i samfunnsplanlegginga var i 2008 eit sentralt tema på dei regionale samlingane for plansakshandsamarar i kommunane.

Alle plan og dispensasjonssaker som blir lagt ut til offentleg ettersyn blir gjennomgått med tanke på ivaretaking samfunnstryggleik og beredskap. I 2008 vart det ut frå slike omsyn fremja motsegn mot 12 av 643 kommuneplanar/kommunedelplanar/reguleringsplanar.

53.4 Veiledning og systematisk gjennomgang og vurdering av kommunene

Tryggleiksomsyn i samfunnsplanlegginga var i 2008 eit sentralt tema på dei regionale samlingane for plansakshandsamarar i kommunane. Nye temakart for ulike typar risiko blir kontinuerleg gjort tilgjengeleg gjennom GIS-portalen vår.

Samfunnstryggleik og beredskap vart etter innspel frå fylkesmannen vedteke som (eitt av fleire) gjennomgåande perspektiv i fylkesplanen for 2009 - 2012.

I 2008 vart det gjennomført tilsyn/rettleiingsmøte med tre kommunar. Alle var samordna med DSB sine tilsyn med dei kommunale brannvesena og i samarbeid med helsetilsynet i fylket. Tilsyn/rettleiingsmøte vert dokumentert og følgt opp gjennom rapport til kommunen. Det vart i 2008 avdekt eitt avvik mot manglande oppfølging av krav heimla i lov om helsemessig og sosial beredskap. Avviket vart følgt opp av Helsetilsynet i fylket.

Konferanse om klimakonsekvensar var tidfesta og planlagt, men vart erstatta av erfaringskonferansen etter skredulykka i Ålesund. Embetet hadde ikkje kapasitet til å gjennomføre begge.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Embetet brukte i 2008 store ressursar i å vidareutvikle og utvide "PlanB" - ei digital plattform for beredskapsplanverket for flodbølgjerisikoen i Storfjorden. Plattforma omfattar eigen planmodul, kartteneste og loggverktøy.

Under øving TYR-2008 vart heile eller deler av PlanB brukt av nær 50 ulike etatar og kommunar.

Politidirektoratet framhevar i si øvingsevaluering at denne typen verktøy er avgjerande for å sikre samordning av både planverk og krisehandtering.

PlanB er også utvikla med tanke på bruk i kommunar og etatar som ikkje inngår i flodbølgjeberedskapen. PlanB blir ein hjørnestein i fylkesmannen sitt vidare arbeid med samordning av lokalt og regionalt beredskapsplanverk.

54.2 Kommuneøvelser

Fylkesmannen sitt arbeid med kommuneøvingar vart i 2008 samla i Øving-TYR 2008. Øvinga vart gjennomført under Politidirektoratet si leiing, fylkesmannen deltok både i øvingsplanlegginga og sjølve øvinga, blant anna for å legge til rette for at kommunane skulle få godt utbytte. Øvinga gjekk over tre dagar og til saman ni kommunar deltok.

Fylkesmannen deltok også i planlegging og gjennomføring av "Øvelse Raumabanen" - NSB og Jernbaneverket si årlege katastrofeøving. Fylkesmannen si primæroppgåve var å legge til rette for at Rauma kommune skulle få godt utbytte av øvinga. Ein vesentleg del av førebuingane var ei eiga bordøving for kommunen si kriseleiing.

54.3 Regional samordning – øvelse

Hos fylkesmannen deltok heile beredskapsorganisasjonen i Øving TYR-2008. Kriseleiing, stab og informasjonsstab var engasjerte i tre heile dagar. Fylkesmannen sin samordningsfunksjon var ein sentral del av øvinga. Og i tillegg til ni kommunar deltok fleire regionale statsetatar og fleire departement og direktorat. Fylkesberedskapsrådet vart innkalla som ein del av øvinga.

Nøkkelpersonar frå embetet deltok også i den regionale pandemiøvinga som Helse Midt-Noreg RHF og Helsedirektoratet arrangerte 18. mai.

54.4 Havneberedskap – øvelse

54.5 Samarbeid med Forsvaret – øvelse

Fylkesmannen deltok i planlegginga av Øving Mørejarl 2008 - Heimeverndistriktets sivilmilitære øving. Heimevernsdistriktet deltok også i Øving TYR-2008.

54.6 Regional samordning

Det vart i 2008 gjennomført eitt møte i fylkesberedskapsrådet - som ein del av Øving TYR-2008. I tilleg var fylkesberedskapsrådet sine medlemmer invitert til å delta på evalueringskonferansen etter skredulykka i Fjelltunvegen. Frivillige organisasjonar er representert i fylkesberedskapsrådet.

Det vart ikkje gjennomført møte i atomberedskapsutvalet i 2008.

Embetet arrangerte i 2008 eit regionalt totalforsvarsmøte for toppleiarane i fylkesmannsembeta, politidistrikta, sivilforsvarsdistrikta og forsvaret sine avdelingar i Møre og Romsdal og Trøndelagsfylka.

Fritaksordninga vart følgt opp i samsvar med gjeldande retningslinjer.

54.7 Utvikling av nasjonalt ressursregister for redning og beredskap (NARRE)

54.8 Felles digitalt nødnett

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Kriseleiinga og alle stab- og støttefunksjonar var engasjerte i tre dagar under Øving TYR-2008. Dette var andre året på rad at det vart øvd i stor skala og erfaringane frå året før vart lagde til grunn for justeringar av organisasjon, planverk og teknisk infrastruktur. Embetet har hausta gode erfaringar frå bruk av telefon- og videokonferanse med sentrale samarbeidspartar (politi, kommunar, helseføretak mv.). Desse erfaringane har kome til nytte i reelle situasjonar, bl.a. skredulykka i Fjelltunvegen.

Krypto- og sambandstenesta er gjennomført i samsvar med gjeldande retningslinjer.

55.2 Krisehåndtering

Fylkesmannen i Møre og Romsdal var direkte eller indirekte involvert i fleire reelle hendingar i 2008. Sju meldingar om flaum (5) og ekstremvêr (2) vart vidareformidla til kommunar og andre berørte etatar. Alle desse hendingane vart også følgde opp med situasjonsrapportar til Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap. Berre ei av hendingane førte til større skadar: Flaumskadar og skred mot veg og busetnad 27. november.

Skredulykka i Fjelltunvegen i Ålesund 26. mars medførte store oppgåver for embetet. Under sjølve krisehandteringa vart fagfolk avgitt til redningstenesta og andre arbeidde med situasjonsbildebygging og rapportering. Ulykka og evalueringsarbeidet er nærare omtala under oppdrag 55.3 og i rapportens avsnitt 2.6.

55.3 Evaluering

Ulykka i Fjelltunvegen var ei ekstraordinær hending i norsk målestokk. Omfanget, kompleksiteten og varigheita på aksjonen er utan sidestykke i nyare tid.

Etter ulykka i Fjelltunvegen tok fylkesmannen initiativ til å få samla og delt erfaringane frå krisehandteringa i ein konferanse. Konferansen vart arrangert i samarbeid med Ålesund kommune og Sunnmøre politidistrikt 1. og 2. september. Om lag 200 personar deltok.

Fylkesmann Ottar Beffring var også leiar for utvalet som Kommunal- og regionaldepartementet og Justis- og politidepartementet nedsette for å gjennomgå ulykka. I tillegg til Befring deltok to andre frå embetet i utvalet og utvalet sitt sekretariat. Utvalet avla rapport 17. november.

Ressursrapportering

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Det er laga retningsliner for korleis fylkesmannen si samordningsrolle skal praktiserast. Desse er sendt til kommunane i fylket og til tilsynsetatane. Då mange av tilsynsetatene er regionalisert, er retningslinene utarbeidet i samrådt med fylkesmennene i Sør- og Nord-Trøndelag.

I 2008 har vi deltatt i et prosjekt mellom de tre fylkesmennen i i Midt- Norge. Dette prosjektet har arbeidet med konkrete tiltak som skal iverksettes og som skal bidra til ein lettare kvardag for kommunane.

Seint i 2008 mottok vi ei sak der fylkesmannen er beden om å bistå kommunen og tilsynsmynda i samband med eit pålegg etter tilsyn. Oppfølginga av denne saka skjer i 2009.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

62.2 Økonomiforvaltning – veiledning

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

Saksområdet inneber myke tid til råd og rettleiing av kommunane. Særleg mange spørsmål om habilitetsreglane og reglane om saksbehandling i folkevagte organ.

Sakene om lovlegklage er til dels store og krevjande. Særleg ein sak knytt til omtaksering og utskriving av eigedomsskatt har krevd store ressursar på dette området i 2008.

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	**Antall opprettholdt**	**Antall ulovelig**	**Antall saker**	**Antall opprettholdt**	**Antall ulovelig**		
FMMR	9	6	3	1	0	1	2	0
Sum	**9**	**6**	**3**	**1**	**0**	**1**		

63.2 Valg

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Ressursbruken på klagebehandling på innsynskrav etter offentlighetslova er dominert av ei stor og tidkrevande sak om eigedomsskatt. Elles er saksområdet prega av at desse sakene må behandlast raskt, og derfor fortrenger dei øvrige sakene. På dette området vert det brukt meir ressursar til rettleiing på telefon og på kurs for kommunar enn på saksbehandling.

Det er grunn til å tru at saksmengada på dette området aukar når den nye lova sier at dersom kommunen ikkje behandlar eit innsynskrav innan fem dagar, så vert dette å sjå på som eit avslag.

Antall klager på avslag om begjæringer om innsyn, jf. offentlighetsloven § 9 tredje ledd og forvaltningsloven § 21 annet ledd

Embeter	Antall
FMMR	5
Sum	**5**

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

65.2 Interkommunalt samarbeid

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

I 2008 hadde vi 225 bygge- og frådelingssaker etter plan- og bygningslova. Dette er ei auke i forhold til 2007. Mot slutten av året greide vi ikkje å halde fristen på tre månader. Vi opplever i stadig fleire saker at partane ber om omkamp på vedtaka våre. Dette gjer at arbeidsbelastninga vert større. I tillegg har vi behandla 30 klagesaker som gjeld klage på eigengodkjente reguleringsplanar.

Vi har behandla 9 krav om sakskostnader etter plan- og bygningslova i 2008. 6 av desse vart heilt eller delvis innvilga.

I Møre og Romsdal er det oppretta tre byggesaksnettverk for kommunale byggesaksbehandlare. Fylkesmannen har delteke med faglege innlegg på fleire av desse nettverka i 2008. Vi ser stor nytta av desse nettverka, og prioriterer rettleiinga opp i mot desse.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Vi behandla 5 saker om oreigning i 2008. Ein sak om samtykke til oreigning etter oreigningslova. 4 saker etter klage med heimel i plan- og bygningslova.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Har ikkje hatt saker på dette området i 2008

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMMR	0	0	0	
Sum	**0**	**0**		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Har ikkje hatt saker på dette området i 2008

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMMR	0	0	0	
Sum	**0**	**0**		

Ressursrapportering

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 73 Sosialtjeneste

73.1 Lov om sosiale tjenester

73.2 Arbeids- og velferdsforvaltningen og sosiale tjenester – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

73.4 Gjeldsrådgivning

73.5 Kartlegging av funksjons- og arbeidsevne

Resultatområde 74 Levekår

74.1 Handlingsplan mot fattigdom

Resultatområde 78 Innvandring og integrering

78.1 Statsborgersaker

Det er arrangert ein seremoni i 2008. 225 statsborgarar var invitert. Dei som takka ja utgjorde 31%. Planlagt seremoni for hausten blei avlyst pga lav oppmøteprosent sett i forhold til ressursbruk. Desse får ny invitasjon våren 2009.

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMMR	1	31
Sum	**1**	

78.2 Bosetting av flyktninger

78.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere(introduksjonsloven)

Fylkesmannen i Møre og Romsdal har ikkje mottatt klagesaker etter introduksjonslova i 2008. Vi har også hatt færre førespurnader frå kommunane om tolking av regelverket enn tidlegare.

78.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Møre og Romsdal fylke, utdanningsavdelinga, har arrangert årlege samlingar for kommunane om regelverket, tilskotsordningane og NIR - sist 1. februar 2008 i samarbeid med IMDi Region Midt-Norge. Informasjon om tilskotsordningane og annan aktuell informasjon er lagt ut på heimesida til www.mrfylke.no/utdanning - under vaksenopplæring. Vårt informasjonsskriv om tilskotsordningane i 2008 er også sendt kommunane i fylket. Fristane for innsending og utbetaling av tilskot i 2008 er diverre ikkje vorte haldne korkje av kommunane eller av oss.

Arbeidet med tilskotsforvaltninga etter både ny og gamal tilskotsordning er omfattande og tidkrevjande med søknader og tildeling til 36 kommunar med ulike fristar gjennom heile året. Tilskotsforvaltninga på det nye området har ikkje heilt funne si form enno. Dette har m.a. samanheng med ny saksbehandlar på området, som på capita-tilskotet har måtte "rydde opp" i gamle saker heilt tilbake til 2006. Dette har vore ein omstendeleg prosess som har tatt mykje tid.

Det er utbetalt tilskot etter overgangsordninga i høve rapportering og søknad registrert i GSI veke 2 og 34. Tidlegare søkte vertskommunen om tilskot ved interkommunalt samarbeid. Etter at den nye tilskotsordninga kom, der kvar kommune skal søkje i NIR, sjølv ved interkommunalt samarbeid, har kommunane også gjort dette når det gjeld overgangsordninga og med det fått innvilga små grupper. I 2008 har vi igjen presisert at det er vertskommunen som søkjer, og at små gruppe må grunngivast dersom dei skal få tilskot. Til saman er det utbetalt 15.185.659 kroner til overgangsordninga i 2008.

Det er utbetalt tilskott gjennom NIR til kommunar med asylmottak kvartalsvis 4 gongar i 2008, til saman 7.105.700 kroner.

Det er utbetalt 31.728.810 kroner i per capita-tilskot og 1.685.000 kroner i resultattilskot desember 2008 gjennom NIR, inkl. etterslep frå 2007 og 2006.

Det er utbetalt 11.470.000 kroner i basistilskot 2008 til 31 av 36 kommunar gjennom NIR og 868.000 kroner i skjønnsmidlar 2008 til 4 av 8 kommunar som søkte om slikt tilskot innan søknadsfristen.

Utdanningsavdelinga har vore på samling med IMDi sentralt når det gjeld tilskotsforvaltninga gjennom NIR. Elles har vi eit godt samarbeid med IMDi, Region Midt-Norge. Saman med dei og IKVO Møre og Romsdal har vi vore medarrangør på eit 3 dagars fylkeskurs for om lag 120 lærarar og skoleleiarar i M&R hausten 2008. Tema var vurdering etter den nye læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarar. Kursrekka var vellukka og vil bli følgt opp med nye tema hausten 2009.

Resultatområde 79 konsultatsjonsprosedyrer mellom statlige myndigheter og sametinget

Ressursrapportering

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders- og sykehjem

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

76.2 Individuell plan

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

76.5 Felles digitalt nødnett

Det har ikkje vore aktivitet i Møre og Romsdal på dette området i 2008.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

I januar var fylkeslegen og ein rådgjevar i helse- og sosialavdelinga på konferanse og øvelse om massevaksinasjon ved pandemisk influensa. Konferansen var arrangert av folkehelseinstituttet og direktoratet for samfunnssikkerheit og beredskap.

I april til mai deltok fylkesmannen i Møre og Romsdal med representantar frå helse- og sosialavdelinga, kommunal- og beredskapsavdelinga og informasjonsavdelinga i ein regional pandemiøving. Øvinga inkluderte opptrapping gjennom fleire fasar, og endte i ein fellesøving 19.mai i Stjørdal. Med i øvinga var representantar frå alle tre fylkesmenn og helseføretak i regionen, ein kommune i kvart fylke, regionalt helseføretak, sjukehusapoteka og rusføretaket.

I oktober deltok fylkesmannen i Møre og Romsdal i politidirektoratet si øving TYR, ein oppfølging av øving SKRED i 2007. Øvinga dreide seg om opptrapping av beredskapsnivå ifb med trugande ras og flodbølgje i Åkneset i Storfjorden på Sunnmøre. Deltakarer var kommunar som ligg kring Storfjorden, politiet, helse Sunnmøre HF og ei rekkje andre instansar. I evalueringa etter øvinga vart det pekt på at helseføretaket har ein sentral rolle som den som har oversikt over og disponerar prehospitale ressursar, men som i liten grad er tilstades på dei arenaene der ein får rask oversikt, td. i LRS stab. Dette er noko det vil bli arbeidd vidare med.

26. mars gjekk raset i Fjelltunveien i Ålesund, der 5 personar mista livet. Det vart også ein langvarig beredskapssituasjon med evakuering av mange menneske i eit stort område rundt ulukkesstaden på grunn av ein lekk propantank med eksplosjonsfare. Fylkesmannen tok initiativ til ein erfaringskonferanse i september. Her vart det m.a. sett fokus på kommunen sin kriseleiing, kommunale utfordringar, kriseomsorg og omsorgsberedskap og mediehandtering. Samarbeidet mellom politi, brannvesen, kommune og helseføretak vart framheva som ein viktig årsak tila t hendinga vart handtert på ein god måte.

Det har i 2008 ikkje vore gjennomført møte i atomberedskapsutvalet, men vil bli prioritert oppgåve i 2009.

I 2008 vart det gjennomført tilsyn/rettleiingsmøte med tre kommunar. Alle var samordna med DSB sine tilsyn med dei kommunale brannvesena og i samarbeid med helsetilsynet i fylket. Tilsyn/rettleiingsmøte vert dokumentert og følgt opp gjennom rapport til kommunen. Det vart i 2008 avdekt eitt avvik mot manglande oppfølging av krav heimla i lov om helsemessig og sosial beredskap. Avviket vart følgt opp av Helsetilsynet i fylket.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMMR		

Sum	**0**	

77.3 Særfradrag

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMMR	23	30
Sum	**23**	

77.4 Førerkortsaker

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMMR		
Sum	**0**	

77.5 Pasientjournaler

Fikk ikke oversendt journalar i 2008

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMMR	0
Sum	**0**

77.6 Rett til trygderefusjon

77.7 Helse- og sosialmelding

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i Pasientrettighetsloven kap. 4A

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMMR		
Sum	**0**	

83.2 Miljørettet helsevern

Helse- og sosialavdelinga arrangerte konferanse for kommunelegar og helsesøstre om smittevern og miljøretta helsevern i august. Her var m.a. nytt kap 3A i forskrift om miljøretta helsevern, legionella, tema.

Det har ikkje vore behandla klagesaker etter kap 4A i 2008.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

83.4 Forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd

83.5 Forebygging av uønsket svangerskap og abort

83.6 Smittevern

I 2008 vart det gjennomført konferanse i smittevern og miljøretta helsevern for fastlegar og helsesøstre.

Av temaene var m.a. infeksjonskontrollprogram, influensapandemisituasjonen, erfaringar frå smitteutbrot (MRSA), hygieniske utfordringar ved kommunale helseinstitusjonar, helsetenester til framandarbeidarar, asylsøkjarar og flyktningar. Det vart og informert om den nye kap 3A i forskrift om miljøretta helsevern, om legionella.

Avdelinga var representert ved to pandemiøvingar- ein i samband med konferanse om massevaksinasjon og pandemi arrangert av folkehelseinstituttet og DSB, ein arrangert i region midt Noreg med deltaking frå RHF, helseføretak, fylkesmenn og kommunar i alle tre fylke.

Det har ikkje vore behandla klagesaker etter lov om smittevern i 2008.

Det har vore behandla ein tilsynssak i samband med MRSA utbrot i eit helseføretak.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

84.2 Turnustjeneste

84.3 Lov om helsetjenesten i kommunene, klager og godkjenninger

Lov om helsetjenesten i kommunene med tilhørende forskrifter. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMMR		
Sum	**0**	

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere og flyktninger

84.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

84.9 Svangerskapsomsorgen

84.10 Kjønnslemlestelse

84.11 Tannhelse

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.1 Abortloven

85.2 Sterilisering

85.3 Lov om transplantasjon

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMMR		
Sum	**0**	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittelig saksbehandlingstid
FMMR		
Sum	**0**	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet*

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

86.1 Omsorgsplan 2015

86.2 Demensplan 2015

86.3 Kompetanseløftet 2015

86.4 Investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

86.6 Legetjenester i sykehjem. Undervisningssykehjem

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemming

86.10 IPLOS – individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Resultatområde 87 Psykisk helse

87.1 Tvungen undersøkelse

Ingen saker i 2008

87.2 Behandling uten eget samtykke

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Det er ingen under privat forpleining i det psykiske helsevern i Møre og Romsdal

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

87.5 Vedtak om overføring

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

87.7 Opptrappingsplan for psykisk helse

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholloven

88.2 Rusmiddelarbeid

Ressursrapportering

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

Vi viser til rapport til Statens helsetilsyn 20.1.2009 og tekst under.

81.1 Planlagte tilsyn

Plan for tilsyn godkjent av direktør/ fylkeslege 26.2.2008 og sendt til Statens helsetilsyn 1.3.2008.

Kopi av brevet og rapport frå kvart tilsyn sendt til Statens helsetilsyn. Alle tilsyn frå 2008 rapportert på skjema til Statens helsetilsyn 20. januar 2009. Krav til tal på tilsyn oppfylt.

Avvik eldre enn 31. desember 2007, og som ikkje var lukka innan 31.12.2008, blei rapportert på skjema til Statens helsetilsyn 20. januar 2009.

81.2 Områdeovervåking

To tilsette deltok i 2008 på kurs i tekstanalyse. Områdeovervaking gjennomført i samband med tilsyn og ved kartleggingar. Kartlegging blant anna av kor det er størst fare for svikt i forhold til personar med dobbeldiagnose i 1.- og 2. linetenesta. Vurderingane formidla til Statens helsetilsyn i rapport frå 2008 og vil bli omtala i helse- og sosialmeldinga for 2008.

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

Fylkesmannen har behandla 160 saker etter sosialtjenesteloven i 2008. 40 etter kap. 4, 117 etter kap. 5 og 3 etter andre bestemmelser.

150 av de 160 sakene er behandla innen 3 mnd, dvs. 94%.

Fylkesmannen har bidratt ved utarbeidelse og implementering av ny saksbehandlingsveilder og nytt registrerings- og rapporteringssystem.

Vi viser forøvrig til Rapportering til Statens helsetilsyn for 2008 når det gjelder klagesaker etter sosialtjenesteloven. Dette blei sendt inn elektronisk innen fristen 20.01.09.

81.4 Spesielle oppgaver etter sosialtjenesteloven kap. 4A

Gjennomgått 1437 meldinger om bruk av skadeavverjande tiltak i naudsituasjonar.

Har ikke motteke klagar på meldingar om bruk av skadeavverjande tiltak i naudsituasjoner.

Har overprøvd og godkjent 145 vedtak om planlagte skadeavverjande tiltak og tiltak for å dekkje grunnlaggjande behov.

Har handsama 63 søknadar om dispensasjonar frå utdanningskrav.

Det har ikkje vore klagesakar for fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i 2008.

Det er gjennomført 10 tilsyn på staden i saker der fylkesmannen har godkjent vedtak om bruk av tvang og makt overfor personar som har ei utviklingshemming.

Det er gjennomført 2 tilsyn på staden ut frå ei vurdering av risiko- og sårbarheit i saker der det ikkje har vore godkjent vedtak om bruk av tvang og makt. .

Det er gjennomført ein systemrevisjon på området.

81.5 Andre oppdrag

81.6 Hendelsesbasert tilsyn

Det er i 2008 avslutta 5 slike saker etter kap. 4, medan 7 saker er under arbeid ved starten på 2009. Det er truleg også ein del av sakene vi har følgd opp i 2008 som ikkje er registrert under § 2-6 fordi vi ikkje har tenkt på at det skal gjerast. Etter kvart vil det bli naturleg å tenke § 2-6 når vi får slike saker.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

Vi viser til rapport til Statens helsetilsyn 20.1.2009 og tekst under.

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Helsetilsynet i Møre og Romsdal har motteke 112 saker og ferdigbehandla 105 saker der det er klaga over pliktbrot frå helsepersonell/-verksemder si side. Rapportering om dette er innsendt til RegRoT 20.01.09.

Vi har i 4 høve vorte kontakta av politiet for å gje råd om etterforsking.

82.2 Planlagte tilsyn

Plan for tilsyn godkjent av direktør/ fylkeslege 26.2.2008 og sendt til Statens helsetilsyn 1.3.2008.

Kopi av brevet og rapport frå kvart tilsyn sendt til Statens helsetilsyn. Tilsyn frå 2008 blei rapportert på skjema til Statens helsetilsyn 20. januar 2009. Krav til tal på tilsyn nådd.

Avvik eldre enn 31. desember 2007, og som ikkje var lukka innan 31. desember 2008, blei rapportert på skjema til Statens helsetilsyn 20. januar 2009.

82.3 Områdeovervåking

To tilsette deltok i 2008 på kurs i tekstanalyse. Områdeovervaking gjennomført i samband med tilsyn og ved eigne kartleggingar. Kartlegging blant anna av kor det er størst fare for svikt i forhold til personar med dobbeldiagnose i 1.- og 2. linetenesta.

82.4 Klager etter helsetjenestelovgivningen

Rapport er innsendt til RegRoT pr. 20.01.09.

Vi har motteke 67 og avslutta 62 saker i løpet av 2008. Dette er ein auke på nær 50% i høve til året før. Om lag halvparten av sakene gjaldt klager vedrørande sjuketransport etter pasientrettslova § 2-6.

82.5 Andre oppdrag

Ressursrapportering

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Avkjørselssaker etter vegloven

Vi behandlet 3 klager over avslag på avkjørsel fra Statens vegvesen i 2008. 1 klage ble tatt til følge, og 2 ble avslått.

Resultatområde 92 Konsesjon til anlegg og drift av taubaner

Ressursrapportering

Utenriksdepartementet

Resultatområde 93 Apostiller

Det er påført 1303 apostille-dokumenter i 2008 (533 saker).

Resultatområde 94 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Ressursrapportering

Kultur- og kirkedepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Ressursrapportering

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Resultatområde 98 Administrative oppdrag

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2008	% 2008	Antall 2009	% 2009
FMMR				
Sum	**0**	**0**	**0**	**0**

98.2 Kompetanseutvikling

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	% kvinnelige ledere	% mannlige ledere
FMMR					

Fordeling av kompetansemidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMMR				

98.3 Medvirkning

98.5 Føringer på IKT-området

98.6 FRI (Fylkesmennenes regionale informasjonsnett)

98.7 Trippelnett

98.8 Sentral drift av Fri rettshjelp-ordningen

98.9 Drift av ePhorte helpdesk og ePhorte testsenter for fylkesmannsembetene

Resultatområde 99 Partistøtteordningen

Informasjon om utbetalingene pr kommune, fylke og parti, ble gjort tilgjengelig på fylkesmannen no. innen 1.5.2008

Ressursrapportering